

LAPSIPERHEIDEN SOSIAALITYÖN NELJÄNNESVUOSIRAPORTTI 2019 3/3.

Henkilöstö

Vuonna 2019 lapsiperheiden sosiaalityön henkilöstöön kuului perhepalvelujen päällikkö, toimitosihteeri, vastaava sosiaalityöntekijä, neljä sosiaalityöntekijää, kolme sosiaalihojaajaa, lastenvalvoja, kaksi lapsiperhepsykologia (joiden työpanoksesta 0,5 on päivähoidossa), vastaava perheohjaaja, kaksi perheohjaajaa, kaksi nuorten avohuollon ohjaajaa, kaksi perhetyöntekijää ja lapsiperheiden kotipalvelun työntekijä. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä toteutetun Varhaisen tuen tiimin kehittämistyön osana 1.4.19 lähtien toinen perhetyön vakansseista täytettiin määräaikaista lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijällä ja mahdollistettiin näin suurempi kotipalvelun resurssi myös Varhaisen tuen tiimiin. Kotipalvelun tarve on kehittämistyön aikana näyttänyt hyvin vaihtelevana, joten kotipalvelun lisäresurssia ei 6.2.2020 jälkeen jatketa. Kevään 2020 aikana arvioidaan palvelusetelien käyttöönottoa lapsiperheiden kotipalvelun toteuttamisessa.

Vuoden 2019 aikana lapsiperheiden sosiaalityön virat ja toimet olivat pääosin täytettynä. Etenkin perhetyön tiimissä henkilöstössä oli vaihtuvuutta muun muassa perhevapaiden vuoksi. Loppuvuodesta 2019 kaksi sosiaalityöntekijää irtisanoutui, mikä lisäsi muiden työntekijöiden työkuormaa. Toinen viroista täytettiin nopeasti sisäisenä siirtona, mutta toista virkaa ei ole täytetty. Vuoden 2020 alusta lapsiperheiden sosiaalityöhön saatiin yksi uusi sosiaalityöntekijän virka, jota ei toistaiseksi ole saatu täytettyä.

Syyskaudella lapsiperheiden sosiaalityön tiimi suoritti systemisen työskentelyn koulutuksen. Joulukuussa 2019 muodostettiin systemiset minitiimit, jotka harjoittelevat viikoittain systemistä työskentelytapaa. Asiakkaita ja yhteistyökumppaneita on tarkoitus tiedottaa helmi-maaliskuussa 2020, minkä jälkeen kaikki lastensuojelun asiakasperheet siirtyvät systemisten tiimien asiakkaiksi. Sosiaalihuoltolain mukaisten lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaiden osalta siirto toteutetaan myöhemmin.

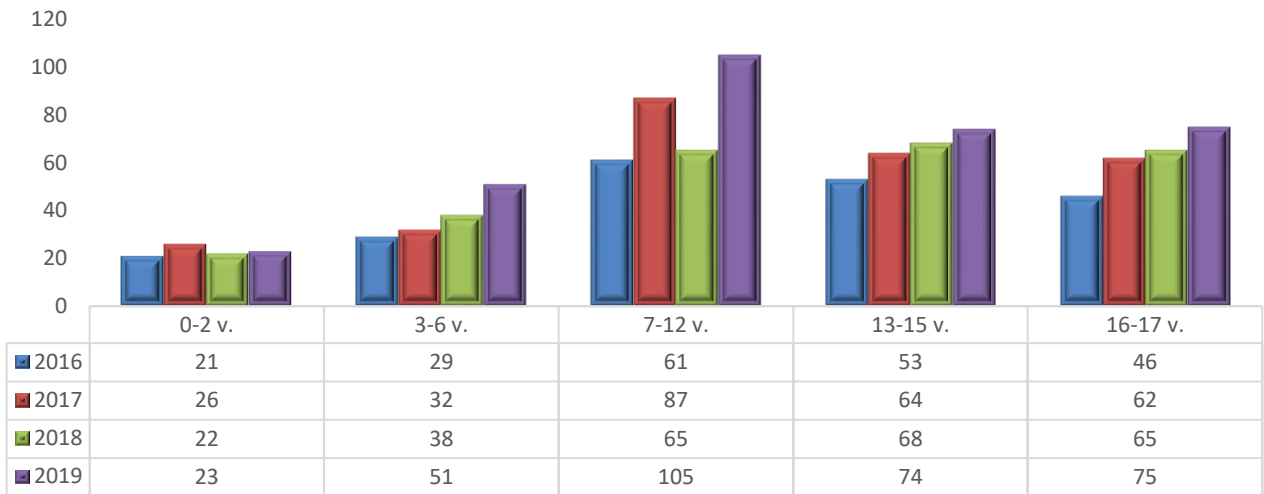
Syyskaudella yhteistyössä terveys- ja sivistystoimen kanssa järjestettiin nuorten tunne-elämän tukemiseen välineitä antava koulutuskokonaisuus, joka sai osallistuneilta paljon kiitosta. Tiimin omana kehittämistyönä laadittiin omana työnä tehtävien perhearvioinnin ja perhekuntoutukset prosessit, joita ei kuitenkaan ole täysimittaisesti pystytty ottamaan käyttöön. Vuonna 2019 Naantali lähti mukaan NYC-hankkeeseen, jonka keskiössä on rekrytoida ja kouluttaa kokemusasiantuntijoita lastensuojeluun. Hankkeessa ovat mukana muun muassa useat järjestöt ja kunnista Naantalista lisäksi Kaarina, Salo ja Turku.

Saapuneet lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot

Vuonna 2019 on kirjattu yhteensä 672 lastensuojeluilmoitusta, mikä on 96 ilmoitusta enemmän kuin vuonna 2018. Ilmoitukset koskivat yhteensä 328 lasta (2018=273). Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia kirjattiin 10 kun vastaava luku vuonna 2018 oli 17. Verrattuna aiempiin vuosiin erityisesti 3-12-vuotiaista lapsista tehtiin aiempaa enemmän ilmoituksia, mikä osaltaan kertoo tiivistyneestä yhteistyöstä terveys- ja sivistystoimen kanssa sekä varhaisen puuttumisen mallin juurtumisesta peruspalveluihin.

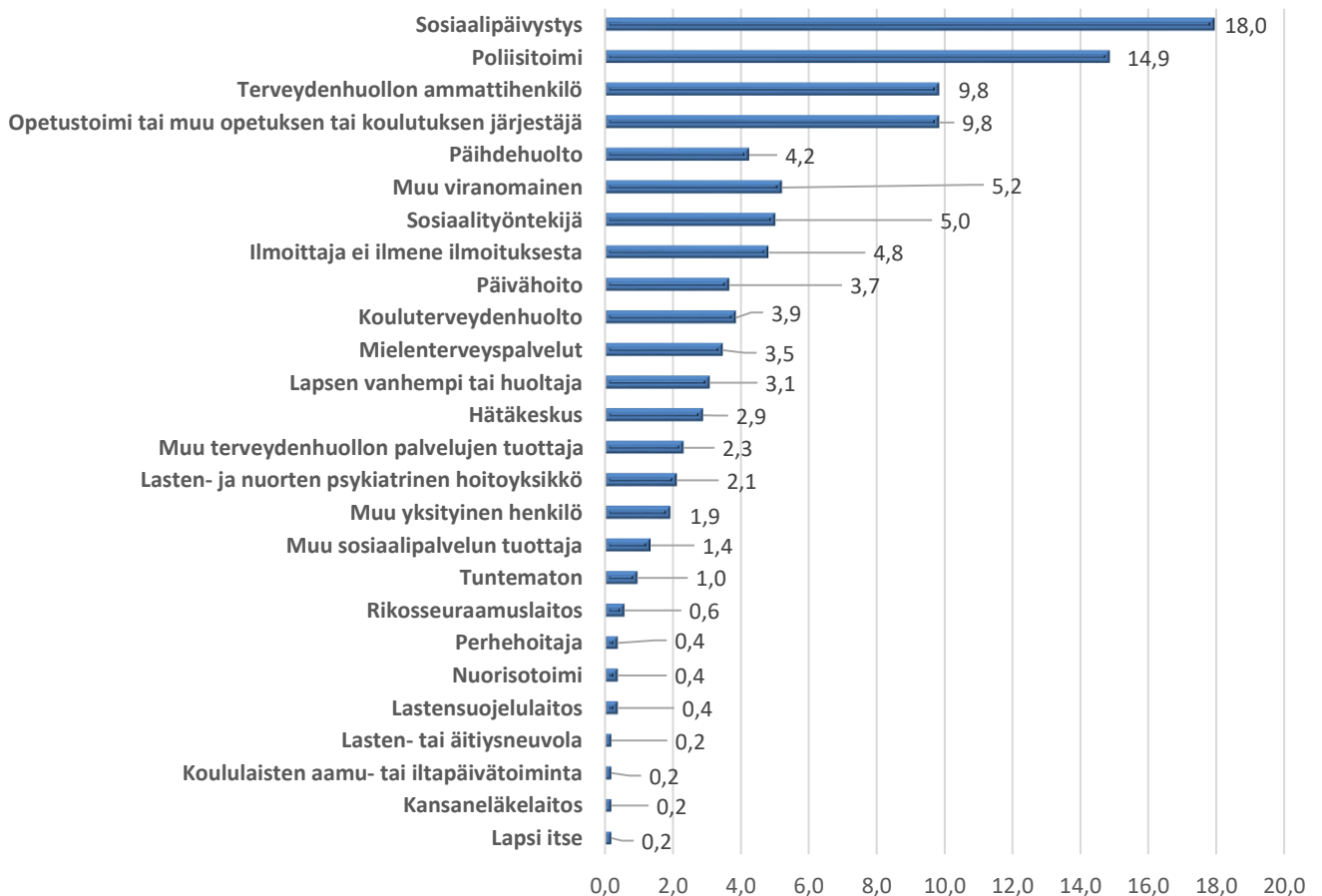
Saapuneet ls-ilmoitukset ikäryhmittäin 2016-2019, lkm

(1 lapsi vain yhden kerran, vaikka hänestä olisi tullut useita ilmoituksia)

Yleisimpiä lastensuojeluilmoitusten taustalla olleita syitä ovat vuonna 2019 olleet sekä vanhempien että lasten päihteiden käyttö sekä lasten rikollisuus ja psyykkiset ongelmat. Yleisimpiä ilmoitusten tekijätahoja olivat vuoden 2018 tapaan sosiaalipäivystys, poliisi, terveydenhuolto ja koulut.

Ilmoitukset (%) ilmoittajittain 1.1. - 31.12.2019

Lapsia koskevia sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja kirjattiin 2019 yhteensä 116, mikä on 13 vähemmän kuin vuonna 2018. Yhteydenottoja tekivät selvästi eniten vanhemmat.

Vuonna 2019 Pyydä apua -napin kautta tuli yhteensä 21 yhteydenottoa, joista 10 käynnisti lapsiperheiden sosiaalityön palvelutarpeen arvioinnin ja muut ohjautuivat esim. perheneuvolaan, varhaiskasvatukseen ja aikuissosiaalityöhön.

Tehdyt palvelutarpeen arvioinnit

Vuonna 2019 valmistui yhteensä 193 palvelutarpeen arviointia (2018=197), joista 64 jatkui lapsiperheiden sosiaalityön asiakkuutena ja 8 lastensuojelun asiakkuutena. 121 lasta perheineen ohjattiin peruspalveluihin, tai palveluntarpeeseen pystyttiin vastaamaan jo arvioinnin aikana. Lähes kaikki arvioinnit valmistuivat lakisääteisen kolmen kuukauden kuluessa.

Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus (aluetiimit)

31.12.2019 lapsiperheiden sosiaalityön neljässä aluetiimissä on yhteensä noin 120 sosiaalihuoltolain mukaista asiakasta ja noin 115 lastensuojelun asiakasta. Alueen työpari vastasi keskimäärin 30 sosiaalihuoltolain mukaisesta asiakkaasta ja 29 lastensuojelun asiakkaasta, eli yhteensä noin 59 asiakkaasta. Lastensuojelun asiakkaista noin puolet on avohuollossa ja puolet sijais- tai jälkihuollossa.

Sosiaalihuoltolain mukaisiin lapsiperheiden sosiaalityön palveluihin varattiin vuoden 2019 talousarvioon 302 000 euroa. Toteutuma-arvio 31.12.2019 on 458 000 euroa. Vuonna 2018 tilinpäätöksessä vastaava luku oli 387 400 euroa. Kesäkuussa 2019 otettiin käyttöön sosiaalihuoltolain mukaisten tukitoimien soveltamisohje tukien ja palvelujen myöntämiskäytäntöjen yhtenäistämiseksi. Vuoden 2020 alusta lähtien sosiaalihuoltolain mukaiset kustannukset on jaettu kolmelle kustannuspaikalle; lapsiperheiden sosiaalityöhön, vammaispalveluun ja aikuissosiaalityöhön. Tämä

mahdollistaa kustannusten tarkemman ohjannan ja seurannan jatkossa. Lapsiperheiden sosiaalityöhön ennakkoimattomia kustannuksia ovat vuonna 2019 aiheuttaneet kahden nuoren tukiasuminen ja yhden lapsen sosiaalinen kuntoutus.

Lastensuojelun avohuollossa etukäteen ennakkoimattomia kustannuksia syntyi eniten perhetyön ja perheterapian ostopalveluissa. Vastaavasti muun muassa lastensuojelun tukitoimena perheille myönnetyn taloudellisen tuen kustannukset olivat selvästi talousarviossa ennakoituja matalammat.

Nuorten avohuollon ohjaus

Vuonna 2019 nuorten avohuollon ohjaajat ovat lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena tavanneet 28 nuorta (2018=38) ja lastensuojelun tukitoimena 20 nuorta (2018=12). Nuorten avohuollon ohjaajien laajaa asiantuntemusta on vuonna 2019 ohjattu ensisijaisesti lastensuojelun asiakasnuorille ja sosiaalihuoltolain mukaiseen nuorten ohjauksen tarpeeseen on pyritty nuorten avohuollon ohjauksen ohella vastaamaan myös muun muassa tukihenkilöillä. Toisella nuorten avohuollon ohjaajalla on ollut vuoden 2019 aikana osalla tapaamisista mukana koira työparina. Työskentelyssä yhdistyvät sosiaalialan osaaminen sekä eläinavusteisuus. Koira helpottaa tunteiden käsittelyä, vuorovaikutustaitojen harjoittelua ja kehittää elämäntaitoja, kuten hoivaamista ja huolehtimista. Nuorten avohuollon ohjaajat ovat myös osallistuneet yläkoulujen ja lukion hyvinvointiryhmiin sekä alueelliseen hyvinvointiryhmään. Yhteistyö nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa on ollut tiivistä nuorten harrastustoimintaan liittyen.

Kesällä 2019 Meri-Naantalin Rotaryklubi järjesti yhteistyössä Naantalin kaupungin nuorten kanssa työskentelevien ja Aurinko Golfin kanssa lasten ja nuorten golf-hankkeen. Toinen nuorten avohuollon ohjaajista oli mukana hankkeessa.

Syksyllä 2019 nuorten avohuollon ohjaajat toteuttivat toiminnallisen poikaryhmän. Ryhmän tavoitteena oli tukea poikien hyvinvointia ja sosiaalisia taitoja toiminnallisuuden keinoin. Ryhmään osallistui neljä 6.-7.-luokkalaisia poikaa. Poikien toiveesta ryhmää on päätetty jatkaa kevätkaudella 2020. Ohjaajat olivat myös mukana moniammatillisesti järjestetyssä päihdevalistustapahtuma Päihdedraamassa, joka muodostui vanhemmille järjestettävästä iltatilaisuudesta ja kaksi päiväisestä 7.-luokkalaisille järjestettävästä tapahtumasta.

Perhetyö ja kotipalvelu

Vuonna 2019 perhetyö (sis. perheohjaus) on lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena työskennellyt 70 lapsen (2018=67) perheessä ja lastensuojelun tukitoimena 34 lapsen (2018=36) kanssa, joista 9 on ollut tehostettua perhetyötä. Perhetyö on keskeinen osa perheen palvelukokonaisuutta, jossa pyritään tuen, ohjauksen ja kuntoutuksen menetelmin tukemaan perheen arkea ja lasten hyvinvointia ja tasapainoista kasvua ja kehitystä. Perhetyön keskiössä on perheen arjen ympäristöihin jalkautuminen. Ostopalveluna perhetyötä on ostettu kolmelle perheelle ja lisäksi kahdelle jälkihuollon nuorelle. Perhekuntoutusta on ostettu yhteensä kuudelle perheelle ja vanhemmuuden arviointi kahdelle perheelle.

Vuonna 2019 aikavälillä 1.4. – 31.12.2019 kotipalvelussa oli yhden vakituisen työntekijä lisäksi määräaikaisten lisäresurssi, minkä seurauksena kotipalvelua pystyttiin tarjoamaan aiempaa useammalle perheelle. Vuonna 2019 omana työnä Varhaisen tuen tiimin tukitoimena kotipalvelua myönnettiin 18 perheelle, lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena 29 perheelle ja lastensuojelun tukitoimena 4 perheelle. Ostopalveluna kotipalvelua myönnettiin 4 perheelle.

Lapsiperheiden psykologit

Vuonna 2019 lapsiperheiden psykologit ovat lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun tukitoimena tavanneet 65 asiakasta. Kaiken kaikkiaan lapsiperhepsykologit ovat vuonna 2019 tavanneet 212 asiakasta. Keskeisimpiä käyntien syitä ovat olleet vanhemmuuden tuki, lapsen/nuoren tunne-elämän oireilu, parisuhdeongelmat/erokriisi, perheen vuorovaikutuksen tuki ja kriisityö.

Vuonna 2019 yhteistyössä terveystoimen kanssa toteutettiin vanhemmuutta tukeva Ihmeelliset vuodet -ryhmä vanhemmille sekä varhaiskasvatuksen toteuttamana Mutu-kerho vanhempien eron kokeneille lapsille. Syyskaudella 2019 lapsiperheiden psykologit kävivät yhteistyötapaamisilla Naantalin päiväkodeissa ja esikouluissa. Vuoden aikana toinen psykologeista valmistui perheterapeutiksi ja toinen kouluttautui PDI-menetelmän käyttöön.

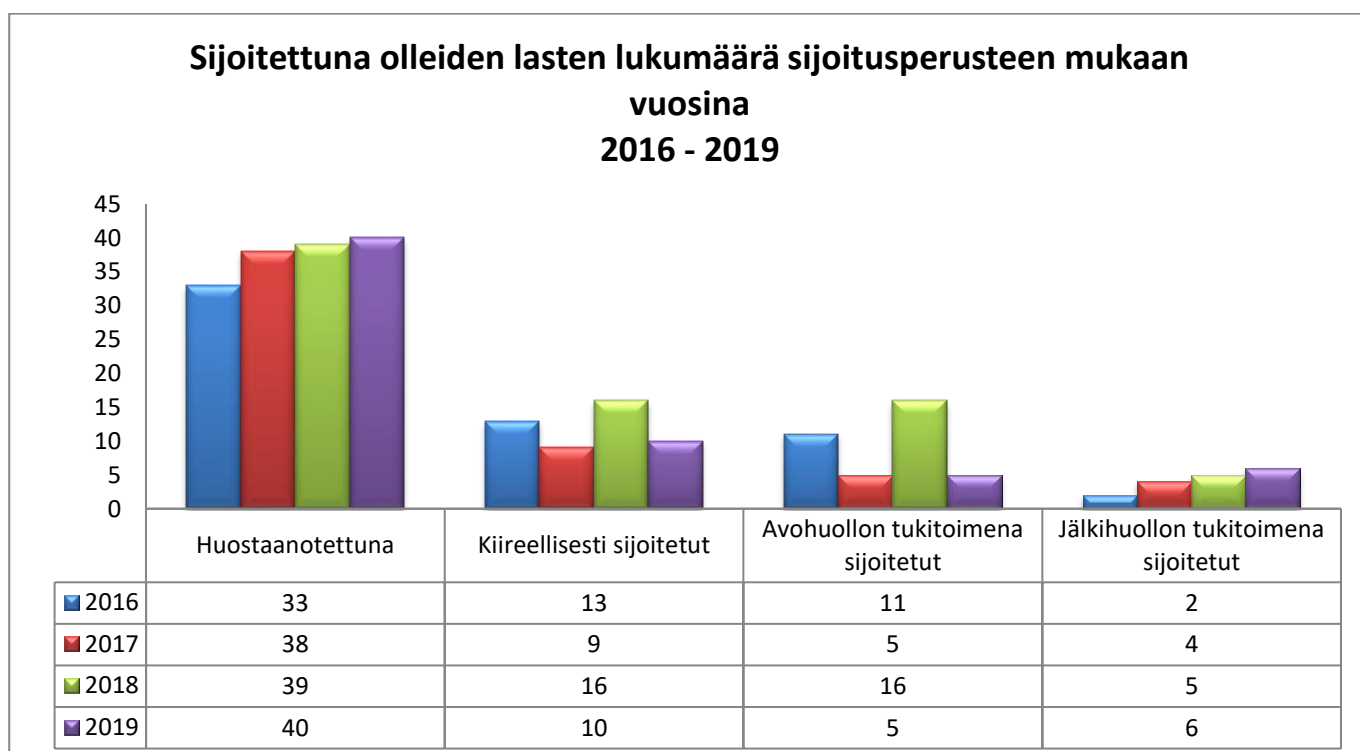
Tukiperheet ja tukihenkilöt

Vuonna 2019 lapsiperheiden sosiaalityöstä myönnettiin ostopalveluna ammatillinen tukihenkilö 16 lapselle ja vammaispalvelusta 8 lapselle (vrt. 2018 yht. 25 lasta). Lastensuojelun tukitoimena 20 lasta (2018=14) tapasi tukihenkilöään. Uutena palveluna lapsiperheiden sosiaalityö haki vapaaehtoisia tukihenkilöitä. Näitä tukisuhteita on käynnistynyt 4.

Vuonna 2019 tukiperheiden saatavuus parani huomattavasti ja yhteensä 38 lasta kävi lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena tukiperheessä, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 20. Lastensuojelun tukitoimena 24 lasta (2018=25) kävi tukiperheessä.

Lastensuojelun sijaishuolto

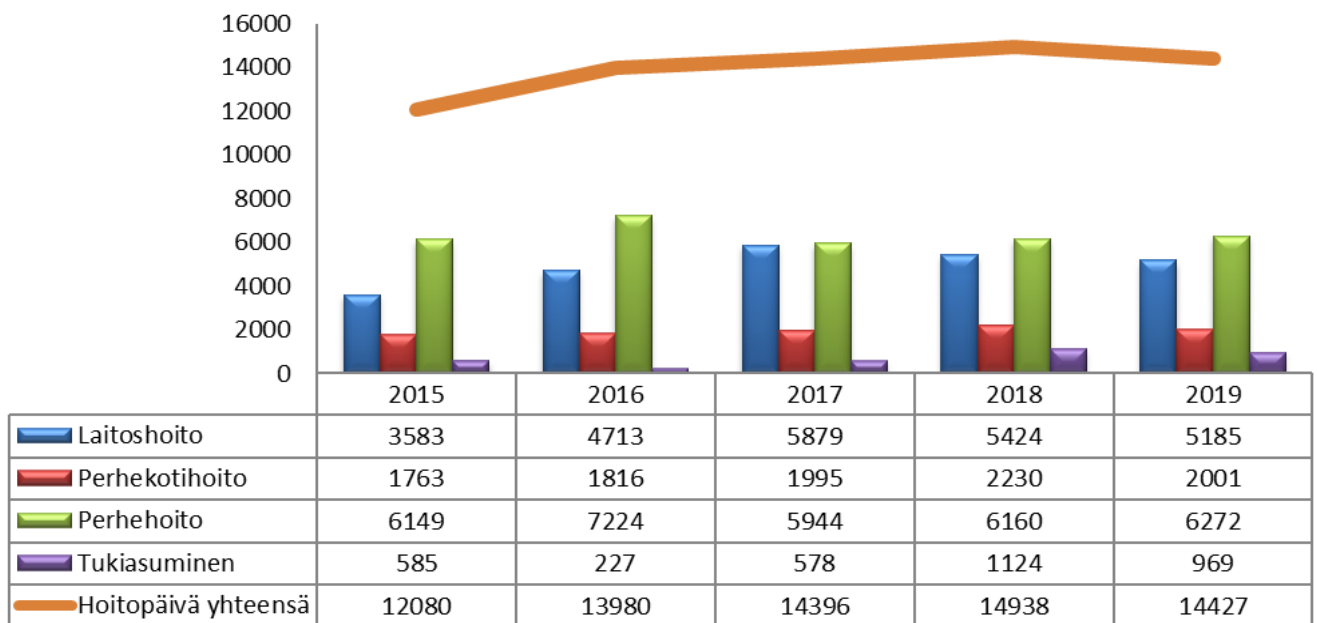
Vuonna 2019 kiireellisiä ja avohuollon tukitoimena tehtyjä sijoituksia on ollut selvästi vähemmän kuin vuonna 2018. Avohuollon tukitoimet on tarjottu tarvittaessa tiiviinä kotiin avohuollon sijoituksen sijaan. Vuonna 2019 vahvistettiin yhteensä 6 huostaanottoa, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 4. Huostaanotoista neljä tehtiin viranhaltijapäätöksinä ja kaksi hallinto-oikeuden päätöksinä.

**sama lapsi voi esiintyä tilastossa useamman kerran.*

31.12.2019 lastensuojelun laitoshoidossa oli 14 lasta ja perhehoidossa 17 lasta, kun vastaavat luvut vuonna 2018 olivat 20 ja 18. Laitoshoidon vähenemisen taustalla ovat paitsi osan nuorista täysi-ikäistyminen myös sijaishuollon tavoitteellisuuteen ja kotiin tehtävään työhön tehdyt panostukset. Muutos näkyy jälkihuollon sekä kotiin ostopalveluna toteutettavien avo- ja sijaishuollon tukitoimien tarpeen kasvuna. Perhehoidon kustannukset ovat vuonna 2019 kasvaneet ja kasvun ennakoidaan jatkuvan myös vuonna 2020. Syksyllä 2019 lastensuojelun perhehoitajille järjestettiin iltama, jonka tavoitteena oli tukea perhehoitajien jaksamista ja osaamista. Iltä onnistui hyvin ja perhehoitajat antoivat hyvää palautetta.

Sijoitushoitopäivät hoitotyypeittäin vuosina 2015 - 2019

Talousarviossa 2019 perhehoitoon on varattu 366 099 euroa ja lopullinen toteutuma tulee olemaan noin 497 000 euroa. Laitoshoitoon on varattu 2 020 736 euroa ja lopullinen toteutuma tulee olemaan noin 1 556 000 euroa. Vuoden 2018 toteutuma perhehoidossa oli 418 700 euroa ja laitoshoidossa 2 015 200 euroa. Laitoshoidon toteumaan vaikuttaa keskeisesti Turun kaupungin kustannusriidan ratkettua Naantalin kaupungille maksama takautuva korvaus.

Perheoikeudelliset palvelut

Vuonna 2019 sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien työkuormaa lisäsivät merkittävästi käräjäoikeuden pyytämät olosuhdeselvitykset, joita valmistui vuoden aikana 9 ja vuodenvaihteessa kesken oli 3 selvitystä. Vertailuna vuonna 2018 olosuhdeselvityksiä valmistui koko vuonna 3. Perhetyön tiimissä käräjäoikeuden määräämät valvotut ja tuetut tapaamiset ja vaihdot ovat työllistäneet ja näissä on jouduttu käyttämään jonkin verran myös ostopalvelua. Omana työnä toteutetussa perheasioiden sovittelussa on vuonna 2019 käynyt yhteensä 9 perhettä.

Tarkasteluvälillä on vahvistettu 125 huolto- ja tapaamissopimusta, 149 elatussopimusta ja 49 isyyden vahvistamista. Luvut eivät merkittävästi eroa vuoden 2018 vastaavista luvuista. Lastenvalvoja on ollut aktiivisesti mukana perheoikeudellisten palvelujen seudullisessa kehittämisessä, jonka keskiössä on seudullisen perheoikeudellisten palvelujen yksikön perustaminen. Tämän hetken tiedon mukaan seudullinen yksikkö aloittaa toimintansa 1.3.2020.

Perheneuvola

Perheneuvolapalvelut toteutettiin myös vuonna 2019 ostopalveluna Raision kaupungilta. Alle kouluikäiset lapset ohjataan kuitenkin perheneuvolan sijaan ensisijaisesti Naantalin omille lapsiperheiden psykologeille ja perheasioiden sovittelut Naantalin omille sovittelijoille.

Perheneuvolan kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan myös vuonna 2019. Perheneuvolapalvelujen toteuttamistapa tulisi ottaa lapsiperheiden sosiaalityön keskeiseksi kehittämiskohteeksi.